

אוי קצ"ב

עניינו של השעיר לעזאזל

שני השעירים, מבטא שהבחירה בין לד' ובין לעזאזל לא תלויה לא במראה, לא בכבוד, לא בנכסים אלא אך ורק בהכרעת האדם. דא עקא, נשאלת השאלה מהו מענה התורה לאדם אשר לבסוף מצא עצמו מושלח לעזאזל? בניגוד לפרשנות הרווחת כי לעזאזל הינה מילת תמורה למילה מדבר, הרמב"ן מפרש לעזאזל "ונותנין לו לסמאל (שר של עשיו) שוחד ביום הכיפורים". אך קשה שהרי לכאורה זוהי ע"ז הקרבת שעיר לשטן? מתרץ הרמב"ן כי אין הכוונה בהקרבת הקרבן לשרו של עשו אלא לקיים רצון ה', "והמשל בזה כמי שעושה סעודה לאדון וציוה האדון האיש העושה תן מנה לעבדי פלוני, שאין העושה סעודה נותן כלום לעבד ההוא ולא לכבודו יעשה עמו, רק הכל נתן לאדון והאדון נתן פרס לעבדו ושמר זה מצוותו ועשה לכבוד האדון כל אשר צוהו. ואומנם האדון לחמלתו על בעל הסעודה רצה שיהיו כל עבדיו נהינין ממנו שיספרו בשבחו, ולא בגנותו. וזה טעם הגורלות כי אילו היה הכהן מקדיש אותם בפה לה' ולעזאזל היה כעובד אליו ונודר לשמו. אז היה מעמיד אותם לפני ה' פתח אוהל מועד כי שניהם מתנה לה' והוא נתן מהם לעבדו החלק אשר בא לו מאת ה'..." א"כ מצוות שני השעירים לה'. אחד מן השעירים אנו נותנים לעזאזל מפני שכך ציוונו ה'. דווקא השעיר לעזאזל הוא שמכפר על חייבי כריתות ומיתת ב"ד חייבי לאוין שגגות וזדונות. קרבן זה מסמל את הכפרה הכוללת של יוה"כ"פ ודווקא אותו נצטוונו לתת לשטן! מסביר הגר"ד, הרבה רגשות של צער אכזבה ותסכול אדם מתנסה בהם לא בשל מסירות נפש לקב"ה ולעבודתו אלא בשל רדיפה אחרי מעמד וממון. הרגשה של עזיבות ובדידות באה בשל רדיפה יתרה אחרי הבלי העולם של הגורל לעזאזל. בא יוה"כ"פ ונותן הזדמנות לא רק לאדם שהקריב את קורבנו לד' אלא גם לאדם שהביא את קורבנו לעזאזל כששב בתשובה ומתחרט נעשים למפרע, כאילו היה גורל לה' ובכך מתכפר לו, זהו אולי עניינו של השעיר לעזאזל. "ונסלח לכל עדת בני ישראל ... כי לכל העם ב (ואולי גם במשמעות של ע"י) שגגה" (במדבר טו, כו).

פרשתנו פותחת בעניין עבודת כהן גדול ביוה"כ"פ. אחד העניינים המרכזיים הוא שעירי העם שמוטלים עליהם גורלות אחד לה' ואחד לעזאזל. נפתח בעניין השעירים. הגמ' ביומא סב. אומרת על השעירים "שוין במראה ובקומה ובדמים ובלקחתם כאחד", שניהם עומדים כאחד לפני ה' פתח אוהל מועד (טז, ז), שניהם עומדים בפני אותה הכרעה בין ה' לעזאזל, ולאחר הגורל נפרדות דרכיהם. אחד יישחט במקדש והשני אמנם יעמד חי פתח אוהל מועד, אך לבסוף ישולח לעזאזל למדבר. שניהם הם חטאות, "שני שעירי עיזים לחטאות". אולם, כל אחד מהם מבטא בחינה מנוגדת מחברו. הרש"ר הירש מבאר כי השעיר מסמל את כח ההתנגדות של האדם היכול להתבטא בשתי אפשרויות. האחד, שעיר לה', להתנגד לכל אותם גירויים פנימיים וחיצוניים המסיטים את האדם מעבודת ה' שלו. או ח"ו שעיר לעזאזל להפעיל את כח ההתנגדות כנגד קול ד', התמכרות לגירויים ולחושניות. לפיכך, מתעצמת השאלה מהו ענין הקרבן לעזאזל?

הברייתא ביומא סז: מסבירה את המילה לעזאזל מלשון עזז אל או עזאל (שם של מלאך, כח). העזוז מתאים לטבע האלים ויעודם. האלים הם כוחות הטבע שמחוץ לאדם. בהינתן כי הם משוללים יכולת בחירה הם ממלאים את ייעודם בעצם העובדה שהם הולכים בטבעם. לעומת זאת, על האדם נאמר בפסוק: "הן האדם היה כאחד, ממנו לדעת טוב ורע" (בבראשית ג, כב), כאחד כיחידו של עולם. וכן מיד לאחר יצירת האשה כתוב במדרש: "משנבראה אשה נברא שטן עמה" (בראשית רבה יז, ו), שטן - יכולת האדם לסטות. האדם לאחר בריאת האשה קבל את האפשרות של יכולת בחירה ובכך נהפך חפשי כיחידו של עולם. על האדם לנצל זאת לחירות, לבחור לשעבד כוחותיו ושאיפותיו לרבש"ע ובכך להתקרב אליו. מאידך גיסא, בחופש האדם טמונה גם האפשרות לנצל את כוחותיו ושאיפותיו בכדי להמרות רצון ה'. דווקא יכולת הבחירה של האדם (היכולה להיות גם שלילית) היא מעלתו היתרה על כוחות הטבע. הדמיון המחוייב בין

תולדות תל אביב- חלק א'

השנה כידוע חגגו 100 שנים לעיר תל אביב, הידועה כ"עיר העיברית הראשונה" וכאחת שתלויים בה הרבה מסמליה התרבותיים של המדינה וכן ציוני דרך בתולדות המדינה [כמו ההכרזה על הקמת המדינה] קשורים אליה ונמצאים בה. הרבה מאנ"ש רואים בעיר סמל לחילוניות הישראלית וכמקום שמועד לכל תועבה אפשרית. הביטוי "מדינת תל אביב" מביע בקורת על האדישות בה מואשמים תושבי העיר כאילו הם חיים במדינה משלהם ולא מראים מעורבות בנעשה במדינה. אבל למרות כל זאת חשוב לראות את הצד השני של המטבע ולזכור שתל אביב היא עיר בעלת עבר היסטורי עשיר וחשוב בתולדות המדינה והתקופה של טרום הקמתה וגם היום היא משמשת כמטרופולין חשוב. חבל יהיה להתעלם מההיבטים האחרים של העיר למרות הביקורות המוצדקות על חלק מההווי של תושבי העיר. כמו כן, חשוב להזכיר את החיים התורניים התוססים שהיו בעיר, על חצרות האדמו"רים שהיו בה ורבנים גדולים שכיחנו כרבני העיר.

לכן, בתור תושב תל אביב [כמו העורך הנכבד של דפים אלו, תושב העיר גם הוא] החוגגת עתה 100 להיווסדה אכתוב בטור זה על תולדות העיר וכן בטור המשך על עולמה התורני של העיר בעבר שבעז"ה עוד ישוב.

כאמור, העיר נוסדה לפני מאה שנה בכ' ניסן חול המועד פסח ה'תרס"ט, 1909 למניינם. הסיבות העיקריות לרעיון לבנות עיר יהודית: ביפו השכנה היו יחסים מתוחים בין היהודים לערבים והיה גם את המניע החלוצי - אידיאולוגי לבנות עיר עברית מודרנית שתשמש מרכז תרבותי ליישוב היהודי המתחדש בא"י וזאת אחרי ההצלחה של המושבות החקלאיות [במאמר מוסגר: באותה שנה נוסד הקיבוץ הראשון דגניה]. מבני העיר הראשונים [שנבנו באיזור של מגדל שלום של היום] שעלו לקרקע נבנו ע"י האדריכל עקיבא אריה וייס שתמך בהתלהבות בבניית עיר עברית, והשכונה שנבנתה נקראה "אחוזה בית". כעבור שנה קיבל המקום את השם "תל אביב" הלקוח מספר יחזקאל [אחת הערים בבבל בה ישבו גולים מיהודה] וששימש תרגום לשם הספר של הרצל "אלטנוילנד" - ישן חדש כאשר "תל" מסמלת את הישן ו"אביב" את החדש.

שכונת אחוזת בית, שהיוותה את הגרעין של המטרופולין של תל אביב, הצטרפה לשכונות היהודיות ליד יפו שהוקמו קודם - "נווה צדק", "שבז" ו"כרם התימנים".

התפתחותה של העיר

עם הזמן, העיר התפתחה וגדלה וב1914 למניינם היא מנתה 3,600 תושבים. באותו זמן פרצה מלחמת העולם הראשונה והאימפריה הטורקית ששלטה אז בא"י הייתה שותפה במלחמה וכל תושבי תל אביב שלא היו נתינים טורקיים גורשו וחזרו רק לאחר שהבריטים כבשו את הארץ. העיר המשיכה להתפתח ובשנת 1921 למניינם, כשפרצו מאורעות תרפ"א והיו פרעות ביהודי יפו, רבים מיהודי יפו עברו לתל אביב. תל אביב נהפכה לעיר באופן רשמי ב1934 למניינם [קודם היא הייתה מועצה עירונית]. ראש העיר הראשון היה מאיר דיזנגוף שטיפח את תדמית העיר כ"עיר העיברית הראשונה" וחייב לכתוב את השילוט בעיר בעברית. העיר, שנבנתה בסגנון אירופאי, משכה אליה את העולים מאירופה ובייחוד את העולים מגרמניה בשנות השלושים שהעדיפו עיר לעומת מושבים וקיבוצים. באותה העת, גם רבים מהאישים המפורסמים המזוהים עם התנועה הציונית החלו לגור בעיר, כמו חיים נחמן ביאליק ואשר צבי גינצבורג - "אחד העם". [שהרחוב שבו התגורר נקרא על שמו "אחד העם" עוד בחייו והוא קרוי כל עד היום]. כשהחל המרד הערבי הגדול בשנת 1936 למניינם, והערבים השביתו את נמל יפו, פתחו היהודים בתל אביב נמל משלהם ששימש יותר מאוחר להעלאת מעפילים. אחרי פרוץ מלחמת העולם השנייה, חיל האוויר האיטלקי הפציץ את תל אביב במספר הפצצות שגרמו לאבדות בנפש.

תל אביב במלחמת השחרור והקמת המדינה

עם קום המדינה, הייתה תל אביב העיר המאוכלסת ביותר ביהודים [יותר מ100.000 איש]. היא הייתה מוקפת בכפרים ערבים, וסמוכה ליפו שממנה היו לה צרות רבות. במהלך קרבות מלחמת השחרור, כבשו כוחות האצ"ל את הכפר הערבי מנשייה [ליד שוק הכרמל היום] שמצריח מסגדו הראשי חסן בק [שבנוי גם היום] ירו צלפים בעוברים והשבים היהודים, ויותר מאוחר, ביחד עם ה"הגנה", נכבשה יפו ורבים מתושביה הערבים עזבו. כך היה גם בכפרים הערבים שהקיפו את תל אביב, סלמה [ליד שכונת התקווה] ג'מוסין [ליד שכונת בבלי היום], סומייל [רחוב אבן גבירול היום] ושייח מונייס [רמת אביב של היום ליד האוניברסיטה]. הרעיון המקורי היה להכריז על הקמת המדינה בירושלים, אך מכיוון שהייתה נצורה, בן גוריון הכריז על הקמת המדינה במוזיאון בתל אביב, והעיר תל אביב שימשה כבירה הזמנית של המדינה החדשה. חודש לאחר מכן, אירע מול חופי העיר המקרה המצער של הפגזת אוניית אלטלנה [על זאת בעז"ה בהזדמנות].

האיחוד עם יפו וההתפתחות לאחר קום המדינה

שנה לאחר קום המדינה, התאחדה העיר עם יפו ומאז שמה הרשמי של העיר הוא תל אביב-יפו. מאז, העיר התפתחה בכמות מסחררת. לאחר הגיעם של העולים החדשים בגלי העלייה של אחרי קום המדינה, נבנו השכונות שמעבר הצפוני של נחל הירקון וכיום מדובר בעיר השנייה בגודלה במדינת ישראל.

לפני שש שנים, הוכר אזור תל אביב הישנה כאתר מורשת עולמית ע"י ארגון אונסק"ו בתור איזור "העיר הלבנה", וזאת בזכות סגנון הבנייה הייחודי ה"באוהאוס" של בתים לבנים שהיה נפוץ בעיקר בגרמניה לפני 70 שנה.

בטור הבא בעז"ה יכתב אודות תל אביב הדתית של פעם על רבניה ואדמורי"ה.

שוב באה תביעה זאת בעיקר באותם אלה שאינם באים מתוך בית המדרש כמו שכותב הרב בהמשך הפס' באורות התחייה "השלישית היא הליברלית... היא דורשת את התכן האנושי הכללי של ההשכלה, התרבות והמוסר", אם נסתכל באופן כללי בימינו אפשר למצוא מגמה זאת בצד השמאלי של המפה הפוליטית, התביעה למוסר כלפי אומות העולם, הרצון לא להתגדר במשהו לאומי.

כמו שאפשר לראות זאת "באנשי הרוח של מדינת ישראל", עמוס עוז, א.ב.ג.ד.ה.ו. יהושע מאיר שלו ועוד.

העובדה שתביעה זאת או ההסברה של הצד הלאומי - אוניברסאלי שבתורה אינו מופיע דרך יושבי בית המדרש ולפעמים אולי באמת אין אנו חושבים כך (אמירות כמו "מוות לערבים" וכדומה), אנו נתפסים בתור אגואיסטים, לא מוסריים, שמתגדרים רק בתוך ד' אמותינו, מה שאינו באמת כך.

"הדבר מובן, שבמצב בריא יש צורך בשלשת הכוחות האלה גם יחד, ותמיד צריכים אנו לשאוף לבוא ליד המצב הביא הזה, אשר שלשת הכוחות הללו יחד יהיו שולטים בנו בכל מלואם וטובם, במצב הרמוני

מתוקן שאין בו לא חסר ולא יתר, כי הקודש, האומה והאדם, יתדבקו יחד באהבה..."
ואולם, יש מדרגה נוספת והיא המדרגה הקוסמופוליטית, השמירה על היקום כולו וגם כאן אנו נקראים לדגל הירוק.

"בשעה שברא הקב"ה את אדם הראשון נטלו והחזירו על כל אילני גן עדן ואמר לו ראה מעשי כמה נאים ומשובחין הן וכל מה שבראתי בשבילך בראתי, תן דעתך שלא תקלקל ותחריב את עולמי"
ונסיים בדברי הרב באורות הקודש עמ' תמ"ד (גימטריה קטנה - 444) "שיר מרובע - יש שר את שירת נפשו (יעקב)... יש שר את שירת האומה (ישראל)... ויש שר את שירת האדם (ישורון)... ויש אשר עוד מזה למעלה ברוחב יתנשא עד שמתאחד עם כל היקום כולו (הירוקים)" אולם השירה השלמה היא "אשר עולה עם כל השירים הללו יחד באגודה אחת וכולם נותנים את קולותיהם... ישראל, שיר - אל... שיר השירים אשר לשלמה למלך שהשלום שלו. (שיש הרמוניה בין כל המגמות בעם ישראל והוא מיצג מגמה זאת בעולם).

לאחר ימי הפסח שבאו עלינו לטובה, הרגל הראשון, אנו סופרים וצועדים לעבר הרגל השני, חג השבועות. לעמ"י יש שלושה שמות: יעקב, ישראל וישורון, "שְׁמֵאֱהָבְתָךְ שְׁאֵהָבְתָ אוֹתוֹ וּמְשַׁמְחֶתְךָ שְׁשַׁמְחֶתְ בּוֹ. קְרֵאתָ אֶת שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁרֶן". יש בחינה בשלושת הרגלים שהם כנגד שלושת שמותיו של עם ישראל ושמבטאים את המהות של שמותיו. כמו כן, אנו יודעים ששם של אדם ואומה הוא מהות ואף קריאת כיוון. חג השבועות, חג מתן תורה, מסמן ומבטא את הצד הפרטי של עמ"י וכנגדו השם יעקב שמבטא את יעקב בתור בן אדם פרטי, האני. לאחריו, ולפניו

בזמן, יש לנו את חג הפסח, חג יציאת מצרים, החג הלאומי של עמ"י, תחילת קיומו של עמ"י בתוך עם לאחר הצירוף שנצרפו בכור הברזל של מצרים, "כִּי עַמְּךָ וְנַחֲלֶתְךָ הֵם אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ מִמִּצְרַיִם מִתּוֹךְ פּוֹר הַבְּרִזָּל" והוא כנגד השם ישראל, השם הלאומי. הרגל השלישי, חג הסוכות שהוא חג לאומי - אוניברסאלי, כמו שאומרים לנו חז"ל שפרי החג בו הם כנגד 70 אומות העולם וכמו שאמר הנביא זכריה (יד,ט) "זאת תהיה חטאת מצרים וְחַטַּאת כָּל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא יַעֲלוּ לְחַג אֶת חַג הַסּוּפּוֹת". וכנגדו

השם לאומי - אוניברסאלי, ישורון כמו שכותב הרב בעולת ראה "ישראל, הפנימי, בתור... הן עם לבדד ישכן ובגויים לא יתחשב", וישורון, החיצוני, שהכל מביטים עליו... וישורו יראו בו" איך ללכת באור נגהו וזיו זרחו"

וכמו שכותב הרב באורות התחייה פס' יח' "שלשה כוחות מתאבקים כעת במחננו... הקודש (יעקב), האומה (ישראל) והאנושיות (ישורון)". בגלות הפכנו לאנשים פרטיים "עזבנו את הפוליטיקה מאונס שיש בו רצון פנימי", בגלות אין לנו לא ממלכה לא פוליטיקה ולא מעמד לאומי והצד הלאומי נמצא רק בתור איזה חלום שלפעמים פורח הוא באוויר. התקיימנו בתור יחידים. לקראת סוף הגלות צצה התביעה לשוב, להיות ולחיות בתור צורתנו הלאומית לחזור ולחתום בשמנו הלאומי - ישראל. תביעה זאת באה דווקא ע"י אותם שלא באו מבתי המדרשות (באופן כללי, כמובן שהיו יחידים שכן תמכו ועודדו מהלך זה). לאחר חזרתנו לארץ ישראל, כאשר או כבר מבטאים וחתמים בשם ישראל, באה עתה התביעה האוניברסאלית.

מאת: עבד עלי לילנסון

סיכום המתזור התשיעי בליגת הביקורים:

מי היה מאמין... עוד לא חודט בצבא (לא מחטיבים לכם את פסתו) והם כבר פה. ברוכים הבאים לנציגים הראשונים של שיעור ב' בליגה שהתנדבו לסגור שבת בישיבה למרות ש"מזמן" הם לא היו בבית... לידעתכם או יותר נכון לידעת כולם, המתזור השנתי של הליגה יסתיים בשבת האחרונה של הזמן!! לעומת זאת, הניקוד של התבר'ה טעדין בצבא יישאר גם לשנה הבאה, למתזור שנתי נוסף. אז תבר'ה, תמטיכו לבוא!!! בצער רב וביגון קודר אנו מודעים בזאת על שחרורו של החייל האמיץ והגיבור, סמ"ר משה לוי מהליגה ומהצבא בכלל... יהי רצון שמתזור אלינו במהרה ויגדל בתורה ובמצוות. (יש מיטות פנויות בס'נגר).

שיעור ג' אין לכם עוד הרבה זמן אז תנצלו כל רגע (בישיבה...).

רגע לפני השחרור נפתחת טוב ליגת שותרי הפסיכומטרי בשיעור ה' וד'... שיהיה בהצלחה ותבואו לבקר. תגובתנו האמיתית שמורה במערכת.

הנעשה בישיבה

זמן קיץ הגיוני ופגמו הרבה אינוסים. ביום הראשון שלאחר הפסח הגיוני רשמית הזמן בטיוו ישיבתי בגלן. אפשר להגיד שטיוו היה אבל בקשר ל"ישיבתי", לא הייתי מרגיש ממתג הבושה... ועד גקירה הוקמה אמנוע גקריות דומות. ישר כוא אוכל מורג'שטן (א') ומכריו (מ'מורג'ן הפקת אינוסים") על גפסו אינוסי יום הזכרון ויום העצמאות.

ביום העצמאות יצאה הישיבה אטיוו בני"א אל-על הסמוך, וקינחה בשל האש כמנהג יום זה. היה מטורף!!!

לאחר שתיים של עבודה רצופה וקשה, שומרי מתן שרגאי (ה') משירות פסו במערכת הדפק"ש. ונכנס למסך המחולאים.

אפרופו מחולאים, בגורני הישיבה משיעורי ד' ו-ה', הוקפצו בצו גירוס במהלך בין הזמנים אשכר הגזית בשביל לאיים עמידות במטבחי המוצבים אטובת הכשרות לאורך כל גבול הצפון. מחיילי הנא במח'י נמסר: עז מגי?!

לאחרונה הגיוו אהישמע רגשושי שפוח אמניהם כרגבי הישיבה, זאת בעקבות האטמס של כמה גבריים משיעורי ה' אומרי על שנה מחייהם אטובת שומות בארצות הים ולהפקיר את מסע הגיפוש לציוו הגון. שיהיה בהצלחה. יש עוד זמן להגרט.

דירוג	שם	ימי חול	שבת	סה"כ
1	מי בויבי	6	3	15
2	שמסון שקרון	3	3	12
3	אילאר לזאס	2	3	11
4	אילי אלוו	6	1	9
5	עמיג נחמני	2	2	8
-	אירן גרזס	2	2	8
-	אריבו אריטן	2	2	8
-	עמי שרן	2	2	8
-	הראל הפרין	5	1	8
10	עניו טלר	1	2	7
11	אוריאל שולא	2	2	6
-	קזי כפן	2	2	6
-	אריה גריג'מן	2	2	6
-	פנחס אפרגי	3	1	6
-	ינון גיין	3	1	6
16	רוסי צימנט	2	1	5
-	אירן נגר	2	1	5
-	רוסי יעקבי	2	1	5
-	יוסי קרז	2	1	5
-	מנחם אריג'יל	2	1	5
-	עופר מור	5		5
22	עמיחי איגני	1	1	4
-	אלבר עסי	1	1	4
-	נגאל סולא	1	1	4
25	זאב אופל	1	1	3
-	מתן מריק	1	1	3
-	עידן פרמלור	1	1	3
-	אריאל אהיון	1	1	3
-	אריעל אוי	1	1	3
-	נגאל שושן	1	1	3
-	אריאל יוסל	1	1	3
-	רוני אסרי	1	1	3

פינת המזלטובים

- מצי טוב אראש הישיבה, הרב שומרון ומשפחתו אהולדת הנכדה!

- מצי טוב ארז אייזנטל ומשפחתו אהולדת הנכד!

- מצי טוב ארז נגאל ומשפחתו אינוסי הבן הראל!

- מצי טוב אורי זרעביסקי ומשפחתו אהולדת הבת!

- מצי טוב אריב עמר ומשפחתו אהולדת הגאומים!

חיוב צעיף בציצית

הרב יחיאל

שאלה : בימינו יש הרבה אנשים שמתעטפים בצעיף או בשל האם בגד זה חייב בציצית? שתשובה: הב"י דן בשאלה זו וכתב שאם יש לסודר שנותנים על הצוואר שיעור טלית חייב בציצית אע"פ שאינו מכסה אלא את הצוואר משום שלא מוזכר בפסוק שיש חיוב שיתכסה כל גופו דווקא. והוסיף שבני ארץ ישראל המדקדקים נהגו להטיל ציציות בבגד זה.

אבל במצריים ובספרד לא נהגו להטיל ציצית בצעיף ותמה הב"י עליהם ועל הפוסקים שבתוכם מדוע לא הנהיגו את קהלם להטיל ציצית בצעיף שמכסה את הצוואר.

בהמשך דבריו הביא הב"י כמה סברות למנהג לא להטיל ציצית בצעיף:

א. כנראה שהצעיף באותם מקומות שימש בעיקר לכסות את הראש מפני החום או הקור ולכן נחשב ככסות ראש שפטור.

ב. לא מיקרי כסות אלא דבר שהוא דרך לבישה או עיטוף אבל צעיף אינו אלא דרך העלאה לא.

ג. עיקר הבאת הסודרים ההם היה להשתמש בהם לכמה דברים לצרור בהם מעות להביא בהם פירות לקנח הזיעה לחגור בהם כשעושים שום עבודת משא לקנח בהם את הידיים לתפוש הידיים בו. לכן לא היה לצעיף בזמנם דין בגד החייב בציצית.

הביאור הלכה [סימן י' ד"ה "סודר"] לומד מאותם טעמים שהוזכרו בב"י לגבי צעיף בימינו וז"ל:

"ולפי זה נראה במקומנו שנתפשט מחדש ג"כ להעלות כמין חתיכה גדולה של אמה ויותר על הכתפיים ואין בזה שום טעם מאלה הטעמים כפי שידוע לנו שחייב בציצית אך לטעמים אחרים שהביא בב"י דאפשר דדוקא דרך לבישה ולא העלאה או משום דאינו רק לכבוד ולא מפני הקור והחום אפשר דיש להקל אך הרבה חולקים על אלו הטעמים כמבואר בב"י ובד"מ ע"כ י"ש יעשה קרן א' עגולה".

כלומר, את טעמי הב"י יש לחלק בין סיבה הקשורה למטרת הבגד שאם אינו משמש ללבישה אלא לדברים אחרים אינו חייב בציצית לסיבה הקשורה לצורת הלבישה.

לכן, למעשה, כיוון שבימינו הצעיף משמש רק ככיסוי לצוואר ולגוף, נשארת רק השאלה האם עיטוף כזה מחייב בציצית. לכן, פסק שיעשה קרן אחת עגולה ובכך יפטור את הבגד מחובת ציצית.

וברור שכל הדיון בשאלה היא רק בצעיף בגודל כזה המחייב בציצית.

הילולת בר יוחאי

אוריאל שרינגטון

שבוע שדאות. השבוע הכי קשה בטירונות. אנחנו ישנים באוהלים בשטח, דחוסים בתוך אוהל סירים קטן, 3 אנשים ביחד, והכל בגלל שלא הספקנו להעמיד בזמן את כל האוהלים (לפחות לא היה קר בלילה). כל לילה היה חושך מצריים, לא ניתן היה לראות דבר בחושך, אבל הייתה שמחה בלב כי היה עוד רגע ל"ג בעומר, חג של מדורות ואור שיעיר את הלילה. בתור חייל צעיר, הייתי בטוח שיהיה לפחות איזה ציון של החג. אולי אוכל יותר טעים, אולי מרשמלו. משהו שישבור את השיגרה והקושי של השבוע ויחיה קצת את הכוחות הרוחניים. הגיע הערב, התפללנו ערבית וניגשים לעמוד במסדר לסמל. אחד החבר'ה התפרץ ושאל אם תהיה מדורה הלילה. הסמל פשוט חייך ואמר: "לא לדאוג הלילה יהיה כ"ף". כבר הבנתי שמדורה אני לא אזכה לארות השנה.

התפללנו ערבית. מיד בסוף התפילה התחלנו לשיר את השיר המרומם "בר יוחאי". את כמות הצעקות שקיבלנו אח"כ מיותר לציין.

הערב המשיך והגיע הזמן לשמנ"ש. לא עמדנו בזמנים והסמל ניצל את הרגע לקצת משחקים. ירדנו כולנו למצב שתיים. לכל סמל בזמנים האלה יש את המילים שלו לסמן מתי לעלות ומתי לרדת. הלילה הסמל היה יצירתי ובחר בצמד המילים "בר" ו"יוחאי". "בר" יורדים ו"יוחאי" עולים. וככה הולך ונמשך. הסמל עושה כ"ף חיים על חשבוננו בנקודה הכי כואבת. דווקא בחג של מדורה אני צריך להיות בדיכאון ומתוודע למעלה ולמטה ועוד לשמוע כל הזמן את המילים בר יוחאי? את השם הקדוש הזה דווקא עכשיו?

החלטתי שאין מצב הסמל יהרוס לי את החג. אומנם לא יכולתי לעשות הרבה אבל החלטתי לשיר לעצמי בכוונה את השיר "בר יוחאי" (אולי השיר היחיד ל"ג בעומר?). את הבתים של השיר ממש לא זכרתי, אבל היה שירה. היה שירה בלב. כל הלב הרגיש אחרת והכאב בידיים נעלם כלא היה. התחלתי לחשוב אחרת על ה"ג בעומרים שהיו לי בעבר, לנסות לחפש האם היה לי לפני כן תחושה כזאת. לא, לא היה. למרות שבהם הייתה לי מדורה גדולה, חבר'ה, גיטרות, מרשמלו ואני לא יודע מה עוד, אבל בעצם לא היה שם כלום, כי התברר לי שהעיקר ב"ג בעומר היה ההתעלות הרוחנית ולא הסממנים החיצוניים.

המשיכו לקדר אותנו באותו לילה. בכל זאת שבוע שדאות בטירונות גולני. אבל היה אחרת. היה כבר יותר קל ויותר מואר.

המרד האחרון של יהודה בקיסרות הרומאית מהווה עד ימינו סוגיה טעונה, ובסיס להתגוששות רעיונית מוכרת. דומה שגיצי אש המלחמה לא עממו, ועדיין משמשים הם בלהט הוויכוח הכל כך קוטבי. אלה מיימינים ואלה משמאילים, אלה מחייבים ואלה שוללים, ואלה ואלה מגייסים תילי תילים של טיעונים מנוגדים. ספרים ומאמרים מתנגחים בעוצמה כמו חום הלב וקולות הקרב, שכאילו עדיין לא נדם. וויכוחים אין קץ אשר אינך בטוח אם דנים הם בסוגיה כאובה של ימים עברו, או שמא משמש העבר כאיל ברזל המבקש לנגח בחומות ההווה...

ההייתה זו גבורה עילאית או הנהגה יהירה וחסרת אחריות? הלזו תיקרא מלחמת קודש הכרחית או מסע אבדון ושפך דם אדיר וריקני? ההיה בר כוכבא דמות מופת וגואל שלוח ממרום, או שמא, כלשון הפסוק המובא בחז"ל, רועה אליל אוילי? החפצים אנו בקדושה מדינית בעלת מסגרות ארציות ממשיות, או שמא רק בקדושה רוחנית ומופשטת? הנביט אל המציאות במבט מפוכח ופרגמאטי, או שמא במבט תכול וחולמני נבקש את האופק?...

רציתי להעיר בעניין שתי הערות מפורסמות אך רבות משמעות. אנו זוכרים בגמ' במס' ע"ז (יה, א) את התיאור המרגש של ר' חנינא בן תרדיון שבא לבקר את ר' יוסי בן קיסמא שהיה על ערש דווי, ושאלו ר' יוסי:

חנינא אחי, אי אתה יודע שאומה זו מן השמים המליכוה? שהחריבה את ביתו ושרפה את היכלו והרגה את חסידיו, ועדיין היא קיימת. ואני שמעתי עליך שאתה יושב ועוסק בתורה ומקהיל קהילות ברבים וס"ת מונח לך בחיקך?! אמר לו: מן השמים ירחמו. אמר לו: אני אומר לך דברים של טעם, ואתה אומר לי מן השמים ירחמו? תמה אני אם לא ישרפו אותך ואת ספר התורה באש!...

כמה ריאלי ופרגמאטי הוא ניתוחו הרוחני של ר' יוסי בן קיסמא את המציאות, וכמה תבונה מעשית וקריאת הנולד, שהתממשה לצערנו, יש בדבריו. ומנגד כמה פשטנות וחידלון נאיבי יש לכאורה בתשובתו של ר' חנינא בן תרדיון... אלא שעומק לפנים מעומק יש בדבריו של ר' חנינא. גם כאשר ישנה גזירה שמימית, גם כאשר נמסרים מפתחות ההנהגה המעשית לידי שלטון הרשע, השאלה המבקשת את פתרונה אינה דווקא ניתוח מפוכח של המפה המדינית, אלא כיצד משנים את התוואי שלה, ולזה יש כלים אחרים לחלוטין כגון חזון תעוזה ומסירות נפש.

קשה לחוות דעה ממרחק, אך דומני שנכס צאן ברזל באתוס הלאומי שלנו הם מילותיו האחרונות של ר' חנינא, מילים החזקות מפלדה ולוהטות מהאש אשר מתוכה אמרם ר' חנינא בן תרדיון:

מצאוהו רבי חנינא בן תרדיון שהיה יושב ועוסק בתורה ומקהיל קהילות ברבים וס"ת מונח לו בחיקו. הביאוהו וכרכוהו בס"ת, והקיפוהו בחבילי זמורות והציתו בהן את האור, והביאו ספוגין של צמר ושראום במים והניחום על לבו, כדי שלא תצא נשמתו מהרה. אמר: אילמלי אני נשרפתי לבדי היה הדבר קשה לי, עכשיו שאני נשרף וס"ת עמי, מי שמבקש עלבונה של ס"ת הוא יבקש עלבוני. אמרו לו תלמידיו: רבי, מה אתה רואה? אמר להן: גווילים נשרפין ואותיות פורחות.

יכולים אתם גם יכולים לגופי לבשרי, כמו גם לגווילי ספר התורה אשר בחיקי, אך לא לרוחי, לנשמת, ולחזון האומה אשר קום יקום. מקום רב וחשוב יש לפיכחון הריאלי, אך מקום גבוה יותר שמור לחזון, לגבורה ועוז הרוח, אשר מהם התפרנס עם ישראל, ואיתם שרה בגבורה זה אלפי שנים.

נוסיף ונאמר עוד. מכיר היה ר' עקיבא את חיצו הביקורת החרדים לחזונו, המצביעים על ריחוקם של המצביאים מהלך הרוח היהודי השלם. לא דמות שברירית מופשטת ומנותקת היה ר' עקיבא הרועה הנאמן, אשר הטיב להתבונן מאז ומתמיד בפרטי הפרטים של המציאות. אך יודע היה שרשב"ע מדבר אלינו דרך פני המציאות, והיא אינה נקרת בפנינו כדי שנתאנח בכורסתנו כדרכם של גברין יהודאין, או לחילופין ננתחה בחריפות תלמודית גרידא...

אם ראית את העגלה העמוסה של עם ישראל נקרת בפניך, אין זה אלא כדי שתטיל את כל כובד משקלך וכוחותיך לחלצה מן הביצה, ולקדמה בפועל בדברים של ממש. זוהי הרוח הגדולה של תנועתנו שנקראת על שמו של מי שלמדנו להיות מחוברים אל המציאות ואל העם, ולקדם ברוח ובמעש כל תקווה של גאולה.

לא שוטה ולא תמים היה עקיבא רבינו, ואף הוא שנה פרק ברמב"ם מימיו... "דרך כוכב מיעקב" אמנם רחוק הוא מהחזון המשיחי השלם, אך בידינו לקדמו ולהביאו לכך, אם נזכה להיות מהפועלים עם א-ל!

